

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OK.050.34.2024.PL
3564543.14106570.11387564
Warszawa, 09-01-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją z dnia 30 grudnia 2024 r. Posłanki Katarzyny Osos w sprawie problemów gmin związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych (znak: K10INT7094), przedstawiam poniżej wyjaśnienia.

Na wstępie chciałabym wyjaśnić, że Ministerstwo popiera działania mające na celu uszczelnienie oraz usprawnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Wyjaśniając dalej informuję, że do Ministerstwa Klimatu i Środowiska wpływały sygnały wskazujące na małą konkurencję wśród podmiotów zgłaszających się do gminnych przetargów dotyczących odbioru (lub odbioru i zagospodarowania) odpadów komunalnych od mieszkańców, jednak MKiŚ nie ma wpływu na udział poszczególnych podmiotów w przetargach.

Analizując powyższą kwestię należy wskazać, że gminy dysponują narzędziami, aby realizować obowiązki wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹, jednakże muszą zostać spełnione odpowiednie wymagania.

Zgodnie z art. 6d ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach: Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany udzielić zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, albo zamówienia publicznego na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. W związku z tym należy stwierdzić, że nie ma możliwości zorganizowania odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości bez zamówienia publicznego.

Natomiast szczegóły związane z udzieleniem tego typu zamówienia są wskazane w ustawie o gospodarce komunalnej² i ustawie – Prawo zamówień publicznych³, które są poza zakresem MKiŚ.

Gminy udzielając zamówienia mogą korzystać z rozwiązań przewidzianych w ustawie Prawo zamówień publicznych, włącznie z możliwością udzielania zamówienia publicznego w trybie in-house, o ile są spełnione przesłanki uprawniające do skorzystania z tego rozwiązania. Oznacza to, że gmina może realizować zadania własne, w zakresie odbioru odpadów

¹ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, z późn. zm.)

² Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 679)

³ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320)

komunalnych, za pomocą kontrolowanego przez siebie podmiotu świadczącego usługi na jej rzecz.

Należy podkreślić, że wprowadzenie w ustawie Prawo zamówień publicznych⁴ zamówień „in-house” obejmujących odbieranie odpadów komunalnych stanowiło jedynie rozszerzenie katalogu instrumentów prawnych pozostających w dyspozycji gmin o nowe narzędzie – możliwość realizacji zadań własnych gminy za pomocą kontrolowanego przez siebie podmiotu, czego źródłem jest prawo unijne.

Wskazana powyżej ustawa Prawo zamówień publicznych wdrożyła do polskiego porządku prawnego:

- dyrektywę 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.), oraz
- dyrektywę 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.).

Zgodnie z ww. dyrektywami oraz zmianami do ustawy Prawo zamówień publicznych wprowadzono rozwiązania do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgodnie z którymi umożliwiono gminom zastosowanie wszystkich trybów udzielania zamówień przewidzianych ustawą Prawo zamówień publicznych, łącznie z zastosowaniem trybu z wolnej ręki, z uwzględnieniem zastosowania tzw. zamówień in-house, w przypadku odbierania albo odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Art. 2 ustawy o gospodarce komunalnej określa, że gospodarka komunalna może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego w szczególności w formach samorządowego zakładu budżetowego lub spółek prawa handlowego. Jest to jednak wyliczenie przykładowe, zatem za możliwe można uznać wykonywanie zadań własnych poprzez utworzenie jednostki budżetowej czy za pomocą wyodrębnionej komórki (np. wydziału) w ramach urzędu gminy. Potwierdza to chociażby art. 45 ust. 1 pkt 11 ustawy o odpadach, w odniesieniu do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, który może być prowadzony bezpośrednio przez urząd obsługujący wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, gminną jednostkę budżetową lub gminny zakład budżetowy lub urząd obsługujący związek metropolitalny.

Natomiast art. 6 ustawy o gospodarce komunalnej określa, że organy stanowiące jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć, łączyć, przekształcać w inną formę organizacyjno-prawną i likwidować samorządowe zakłady budżetowe zgodnie z przepisami ustawy oraz przepisami ustawy o finansach publicznych⁵. Art. 14 pkt 3 tej ostatniej ustawy dopuszcza m.in. wykonywanie zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego w zakresie utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez samorządowe zakłady budżetowe.

Pozostałe zadania własne gminy również mogą być realizowane za pomocą urzędu obsługującego organ wykonawczy gminy, tj. za pomocą urzędu gminy (miasta) lub utworzonej jednostki budżetowej czy wyodrębnionej komórki w ramach urzędu gminy, z zastrzeżeniem wyraźnych wyłączeń z takiej możliwości (jak np. wymóg zorganizowania

⁴ Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020)

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530)

zgodnie z art. 6c ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przetargu na odbieranie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, w przypadku objęcia tych nieruchomości systemem zorganizowanym przez gminę na podstawie uchwały, o której mowa w art. 6c ust. 2 tej ustawy).

Biorąc pod uwagę powyższe, gmina może realizować obowiązki samodzielnie (pracownicy urzędu gminy), poprzez własne jednostki organizacyjne (zakład budżetowy, jednostka budżetowa), powołać spółkę komunalną czy powierzyć innym podmiotom.

Jednocześnie chcę zapewnić, że Ministerstwo analizuje sygnały wpływające od gmin, związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi i zostaną one wzięte pod uwagę podczas najbliższych prac związanych z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/